

СТАНОВИЩЕ

За дисертационния труд на Десислава Бошнакова

На тема: МЕДИЙНА ГРАМОТНОСТ И ТВОРЧЕСКИ ПОДХОДИ В ПЕДАГОГИЧЕСКОТО
ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ С 6-8-ГОДИШНИ ДЕЦА

Научен ръководител: проф. д.н. Данаил Данов

Дисертационният труд е с общ обем 275 с. в pdf формат, от които 212 с. основен текст. Използвани са общо 152 източници на български и други езици. Присъстват фигури, схеми, таблици. Дисертационният труд съдържа увод, 9 глави, библиография и 5 приложения.

Актуалността на дисертационния труд на тема „Медийна грамотност и творчески подходи в педагогическото взаимодействие с 6-8-годишни деца“ е изключително висока, особено предвид нарастващото влияние на цифровите медии в живота на съвременните деца. Днешните деца се срещат с медии от най-ранна възраст, като често те играят важна роля в тяхното възприятие за света и социалните им умения. В този контекст, възпитанието в медийна грамотност се превръща в основополагаща част от образователния процес, която подпомага децата да се ориентират критично в разнообразните форми на информация и медийно съдържание.

Децата на възраст между 6 и 8 години са в особен етап от своето когнитивно и емоционално развитие, когато те започват да формират по-ясни социални и когнитивни умения, както и интерес към света извън семейния кръг. Използването на творчески подходи в педагогическата работа с тази възрастова група позволява преподавателите да интегрират медийната грамотност по достъпен и привлекателен начин. Чрез игри, интерактивни дейности и проекти, децата могат не само да разбират основни медийни концепции, но и да се учат как да използват медиите безопасно и отговорно.

Съгласна съм с твърдението на автора, че тематиката е недостатъчно проучена към момента. Инициативите и научните публикации по темата за медийната грамотност в България започнаха с по-възрастното население, стигнаха до учениците и съвсем резонно дойде ред на най-малките. На фона на все по-голямата уязвимост на населението към дезинформация, липсата на плурализъм на мненията, като цяло намаляващата комплексна грамотност, е добра практика да се работи с най-малките и да им се покаже пътят на знанието и критичното мислене.

Трудът е интердисциплинарен и обхваща освен комуникационната и медийната науки, педагогика, психология, философия, технологии, невронауки. Един от теоретичните акценти е поставен върху творческата педагогика.

Действителността налага използването на различни педагогически подходи, така че да бъде „хванато“ вниманието на учениците. Децата в изследваната възрастова група учат най-добре чрез игра и практически занимания, които ангажират не само ума, но и сетивата и емоциите им. Творческите подходи в педагогиката позволяват да се създаде среда, в която децата могат да изразяват идеи, да експериментират с нови концепции и да откриват света по естествен и приятен за тях начин. Чрез творческите методи се насърчава сътрудничеството и комуникацията между децата, развиват се техните социални умения – да работят в екип, да уважават различни гледни точки и да намират удоволствие в общуването с другите. Авторът дава добро предложение: „Образователните подходи, които съчетават дигиталните технологии със здравословни и целенасочени принципи, могат да помогнат за възраждането на българското образование и за създаването на балансиран учебен процес“ (с. 45). Отделено е също така съществено място на темата за когнитивната физиология като важна част от процеса на учене, както и на невропедагогиката.

Изследователският подход е релевантен на целите на дисертационния труд. Проведени са наблюдения на деца, интервюта с учители, анкети с обучители и родители, експертни оценки на академични преподаватели. Изследването помага да се посочи в конкретика как влияе върху ученето творческия подход, в случая менталната аритметика и четенето с разбиране. Съгласна съм с извода, че в образованието участват не само учителите, но и семейството. От труда се вижда, че е необходима реорганизация на образованието в България, породени от редица фактори – технологии, изкуствен интелект, екранни устройства, визуално съдържание, интереси на учениците, малко четене на книги и още много други. Постигнатите резултати от изследването са добър ориентир в каква посока трябва да тръгне образователната система.

Бележките ми са по отношение на структурата на дисертационния труд. Според мен главите са прекалено раздробени и малки като обем за този род научно съчинение. Втора глава, в която се посочва обектът, предметът, методологията и др., следва да бъде част от елементите на увода на дисертационния труд. По същия начин могат да бъдат обединени седма и осма глава, а девета да бъде озаглавена „Заклучение“. Дефинирани са 16 приноси, които биха могли да бъдат групирани по-фундаментално.

Въпреки бележките, трудът има своите достойнства и своя принос към науката. На първо място, предложена е авторска дефиниция на понятието „ментална аритметика“. Разработени са модели за ефективно развиване на умения за четене с разбиране, за развиване на когнитивни умения: мислене, памет, концентрация на внимание от ранна детска възраст и за личностната характеристика, нагласа и професионални умения на съвременния педагогически специалист.

Предвид важността на темата, сериозната теоретична основа, коректно проведеното и анализирано изследване с различни групи респонденти, ще

гласувам положително за присъждането на образователната и научна степен „доктор“ на Десислава Бошнакова за нейния дисертационен труд на тема *МЕДИЙНА ГРАМОТНОСТ И ТВОРЧЕСКИ ПОДХОДИ В ПЕДАГОГИЧЕСКОТО ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ С 6-8-ГОДИШНИ ДЕЦА*.

10.11.2024

Доц. д-р Стела Ангова